

صفحه های جالب

۱- ترانه عروسی پارسیان هند:

در جستجوی اینترنتی به مجموعه‌ای از صفحه‌های هندی که در سایت ebay به حراج گذاشته شده بود برخوردیم که در بین آنها، صفحه‌ای که تصویر لیبل آن را مشاهده می‌کنید، توجهم را بیشتر جلب کرد. این صفحه که بایستی در سال ۱۹۰۵ میلادی ضبط شده باشد، گوشه‌ای از فرهنگ، آداب، رسوم و موسیقی زرتشتیان مقیم هند و موسوم به "پارسی" را مستندسازی نموده است. این اثر به زبان گجراتی و توسط بانو "دین بای" برای کمپانی گرامافون ضبط و با شماره کاتالوگ GC3-13900 منتشر شده است. یافتن فایل صوتی این صفحه و آثاری مشابه و بررسی موسیقی شناسانه آنها، می‌تواند به تبیین نقش پارسیان هند در عرصه موسیقی از روابط فرهنگی ایران و شبه قاره که تاکنون کمتر مورد توجه و پژوهش قرار گرفته، کمک کند.

۲- صفحه کمپانی پلیفون برای تاجگذاری رضا شاه:

کمپانی پلیفون در سال ۱۳۰۶ شمسی با ضبط بالغ بر ۲۴۰ روی صفحه فارسی ۲۷ سانتیمتری در تهران (ن ک: صفحه سنی # ۱، ص ۳) و توفیق چشمگیر تجاری آنها به عمده ترین بنگاه ارائه دهنده صفحه فارسی تبدیل شد و توانست رقیبی با سابقه یعنی کمپانی گرامافون را پشت سر گذارد. به نظر می‌رسد یکی از ارکان این توفیق، قرارداد سه ساله این کمپانی با چهره‌هایی مورد توجه مردم چون قمر و ملوک ضرابی بوده است. در نظامنامه ضبط صوت در صفحات گرامافون (ن ک: صفحه سنی # ۲، ص ۳)، که در بهار ۱۳۰۷ شمسی به تصویب هیئت وزرا می‌رسد، اشاره ای به تعهد برخی از هنرمندان طراز اول دارد که با توجه به آثار ضبط شده از هنرمندان مختلف، محتملا چهره‌هایی چون قمر و ملوک خانم یعنی طرفهای اصلی قرارداد با پلیفون، مصداق موضوع بوده اند. چنین امری، لطمه ای بزرگ به موفقیت تجاری صفحه‌های پلیفون وارد می‌ساخت و شاید تلاش برای حل چنین مشکلی، علت

وجودی تنها صفحه ۲۵ سانتیمتری با برجسب قرمز و ضبط شده با ارکستر کمپانی گرامافون در خارج از ایران (محتما آلمان) باشد. مشخصات دو روی صفحه مورد بحث عبارتند از:

ارکستر پلیفون	سرود تاجگذاری اعلیحضرت پهلوی	V 50281	1434bk
ارکستر پلیفون	سحر صبح	V 50282	1435bk

سرود تاجگذاری توسط موزیک ارکان حرب در اواخر سال ۱۳۰۷ شمسی روی صفحه پاته X78.010 نیز ضبط شده و در همان هنگام نیز سرود سحر صبح توسط همین دسته موزیک روی صفحه 15004 کمپانی کلمبیا ضبط می گردد که در روی دیگر آن سرود فتح خوزستان شنیده می شود. کمپانی پلیفون نیز با صفحه یادشده به این جریان رسانه ای، که مورد توجه و حمایت حکومت وقت بوده می پیوندد و محتما در اواخر سال ۱۹۲۸ میلادی (آذر یا دی ماه ۱۳۰۷ شمسی) ضبط شده است.

۳- تصنیف لعبت از عبدالله خان دوامی

صفحه شماره 98282 با لیبل مونارک رکورد Monarch Record اثری و سندی محتما منحصر به فرد از آثار ضبط شده در سال ۱۲۹۳ میلادی در تفلیس توسط هنرمندان ایرانی است که اخیرا به دست آمده و معرفی آن ضروری بنظر می رسد.

این صفحه تصنیف منتشر نشده ای از عبدالله خان دوامی است به نام تصنیف لعبت که در آن به همراه کمانچه باقرخان رامشگر، آواز و نواختن ضرب توسط استاد دوامی شنیده می شود. در روی دیگر

این صفحه با شماره 98281 آواز شکسته قره باغی با صدای ابوالحسن خان اقبال السلطان با کمانچه باقرخان ضبط شده است.

در مجموعه آثار ضبط شده در تفلیس که در بهار ۱۹۱۴ میلادی و در آستانه جنگ جهانی اول ضبط و در کشور آلمان تولید شده است آوازهایی از اقبال السلطان، طاهرزاده و دوامی به همراه تار درویش خان و کمانچه باقرخان و ضرب عبدالله خان دوامی بیادگار مانده است. از آنجا که این مجموعه آخرین سری از آثار ضبط شده در دوره قاجار بوده و در پی آثار ضبط شده در تهران در سالهای ۱۲۸۴ و ۱۲۹۱ شمسی، پاریس ۱۲۸۶ و لندن ۱۲۸۸ و با روند تحول آنها مرتبط می باشد، توجه و تدقیق در این آثار از اهمیت ویژه ای برخوردار است بویژه آنکه تنها یادگارهای جوانی استاد دوامی و اولین آثار اقبال آذر در این مجموعه حفظ شده است.